

فهرست مطالب

عنوان مطلب

صفحه

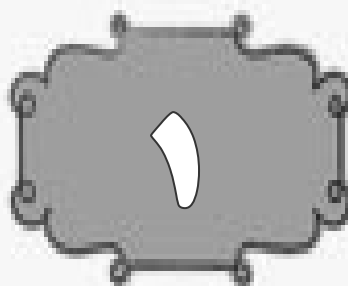
بفش ۱: فارسی	۷
فصل ۱: آرایه‌های ادبی	۸
فصل ۲: روابط واژگان (هم‌خانواده، مترادف، متضاد)	۲۴
فصل ۳: دستور زبان فارسی	۴۱
فصل ۴: املاي فارسی	۸۸
فصل ۵: آشنایی با قالب‌های شعری	۹۵
فصل ۶: تاریخ ادبیات	۱۰۷
فصل ۷: معانی و مفاهیم عبارت‌ها	۱۲۱
فصل ۸: تست‌های جامع	۱۳۴
بفش ۲: فودا(زیابی)	۱۵۵
آزمون ۱:	۱۵۶
آزمون ۲:	۱۵۸
آزمون ۳:	۱۶۰
آزمون ۴:	۱۶۲
آزمون ۵:	۱۶۶
آزمون ۶:	۱۶۸
آزمون ۷:	۱۷۰
آزمون ۸:	۱۷۳
آزمون ۹:	۱۷۶
آزمون ۱۰:	۱۷۹

۱۸۲	کرمون ۱۱:
۱۸۴	کرمون ۱۲:
۱۸۷	کرمون ۱۳:
۱۹۰	کرمون ۱۴:
۱۹۳	کرمون ۱۵:
۱۹۶	کرمون ۱۶:
۱۹۹	کرمون ۱۷:
۲۰۲	کرمون ۱۸:
۲۰۵	کرمون ۱۹:
۲۰۸	کرمون ۲۰:
۲۱۱	کرمون ۲۱:
۲۱۳	کرمون ۲۲:
۲۱۶	کرمون ۲۳:
۲۱۸	کرمون ۲۴:
۲۲۱	کرمون ۲۵:
۲۲۳	کرمون ۲۶:
۲۲۵	کرمون ۲۷:
۲۲۷	کرمون ۲۸:
۲۲۹	کرمون ۲۹:
۲۳۱	کرمون ۳۰:
۲۳۳	بخش ۳: پاسخنامه‌ی تستی و تشریحی
۲۳۴	پاسخنامه‌ی تستی فارسی
۲۴۰	پاسخنامه‌ی آزمون‌های خودارزیابی
۲۴۴	پاسخنامه‌ی تشریحی

بخش یک:

زبان و ادبیات فارسی

فصل اول:

آرایه‌های ادبی

نویسندگان و سخنرانان برای تاثیر بیشتر و بهتر سخن و نوشته‌ی خود از عوامل و عناصری استفاده می‌کنند که شنونده یا خواننده‌ی سخن و نوشته را مایل به پیگیری مطلب می‌کنند این عوامل و عناصر را آرایه‌ی ادبی و یا عناصر زیباساز سخن می‌نامند که برخی از آن‌ها عبارتند از:

الف) مراعات نظیر (تناسب)

قرار گرفتن کلمه‌هایی که از نظر معنایی و یا دلیلی منطقی ارتباطی با هم دارند در یک نوشته یا سخن «مراعات نظیر یا تناسب» نامیده می‌شود.

تخم گنجشک از جهان برداشتی

مثال: گریه‌ی مسکین اگر پر داشتی

تناسب ← پر - تخم - گنجشک

مثال: صیادی ضعیف را ماهی قوی بدام اندر افتاد. طاقت حفظ آن نداشت.

تناسب ← صیاد - ماهی - دام

نکته: به دلیل ارتباط زنجیروار این کلمه‌ها این آرایه را «زنجیره‌ی معنایی» و تجمع چند زنجیره‌ی معنایی را «شبه‌ی معنایی» نیز نامیده‌اند.

ب) تضاد (طباق)

وجود کلمه‌هایی که از نظر معنایی مخالف هم هستند در یک عبارت را «تضاد» می‌نامند.

مثال: نیک باشی و بدت گوید خلق به که بد باشی و نیکت بینند

تضاد ← نیک ≠ بد

مثال: یکی را از مشایخ شام پرسیدند از حقیقت تصوف. گفت: پیش ازین طایفه‌ای در جهان بودند به صورت پریشان و به معنی جمع، اکنون جماعتی هستند به صورت جمع و به معنی پریشان.

تضاد ← جمع ≠ پریشان

نکته: گاهی دو کلمه‌ای که با هم به دلیلی «متناسب» هستند به دلیل دیگری متضاد هم هستند.

مثال: سیاه = سپید ← تناسب دارند. هر دو «رنگ» هستند.

سیاه ≠ سپید ← دو عملکرد مخالف دارند.

ج) تلمیح

اشاره به آیه یا حدیث یا داستانی قرآنی و یا تاریخی در یک نوشته «تلمیح» نامیده می‌شود.

مثال؟ به نام خدایی که جان آفرید سخن گفتن اندر زبان آفرید
تلمیح به آیات قرآن دارد: خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ...

مثال؟ ای دمت عیسی، دم از دوری مزین من غلام آنکه دوراندیش نیست
تلمیح: اشاره به نفس حیات بخش حضرت عیسی دارد.

(د) مبالغه

هرگاه نویسنده یا گوینده‌ای در نوشته یا سخن خود اتفاقی غیرممکن را ممکن نشان بدهد و یا به عبارتی بزرگ نمایی خارج از منطقی انجام بدهد می‌گوییم مبالغه کرده است.

مثال؟ ز خون زیر سَمَش همی راند جوی
ز بس کاو همی گریه بر نعل کرد همه ریگ و خاک زمین لعل کرد
مبالغه ← زیادی اشک و تبدیل شدن آن به جوی
مبالغه ← همه‌ی زمین از خون دل (اشک) تهمینه مادر سهراب به رنگ سرخ درآمد.
مثال؟ بیا تا عاشقی از سر بگیریم
جهان خاک را در زر بگیریم
مبالغه ← خاک جهان را به زر و طلا آراسته کنیم.

(هـ) کنایه

وقتی عبارتی با معنایی غیرمستقیم یا دور از ذهن خود در نوشته‌ای به کار برود می‌گوییم کنایه دارد.

مثال؟ با سیه دل چه سود گفتن وعظ؟
نرود میخ آهنی در سنگ
مفهوم کنایی ← شخص بد گمان پذیرای نصیحت و راهنمایی نیست.
مثال؟ یکی از صاحب‌دلان زورآزمایی را دید بهم برآمده و کف بر دماغ^۱ انداخته...
مفهوم کنایی ← به شدت عصبانی شده

(و) تشبیه

مانند هم قرار دادن دو شخص یا هر موجودی را تشبیه می‌نامند.

نکته آن شخص یا شیئی را که به شخص یا شیء دیگری مانند می‌کنیم، «طرف اول» یا «مشبّه» می‌نامیم.
نکته آن شخص یا چیزی که «طرف اول» یا «مشبّه» به آن مانند شده‌است، «طرف دوم» یا «مشبّه به» می‌نامیم.
نکته صفت یا ویژگی مشترک بین دو چیز که دلیل شباهت شده است «وجه شبه» می‌نامیم.

^۱ دماغ = مغز

نکته به حرف‌هایی که ایجاد رابطه‌ی شباهت بین دو طرف «اول» و «دوم» می‌کنند، «حرف تشبیه» می‌گویند که برخی از پرکاربردترین آن‌ها عبارتند از: مثل، مانند، چون، همچون، همانند، ...

مثال؟ یکی کاخ آراسته چون بهشت همه سیم و زر اندر افکنده خشت

مثال؟ دهانی به خنده چون گل باز کرد چو بلبل به صوتی خوش آغاز کرد

همانطور که از مثال‌های بالا مشخص است هر تشبیه دارای چهار قسمت (رکن) است به شرح زیر :

در مثال اول در مثال دوم

۱- طرف اول (مشبه) : کاخ

۲- طرف دوم (مشبه به) : بهشت

۳- دلیل شباهت (وجه شبه) : زیبایی

۴- حرف تشبیه (آدات تشبیه) : چون

نکته وجود دو رکن اصلی (مشبه و مشبه به) در تمام تشبیه‌ها ضروری است.

نکته دلیل شباهت گاهی نوشته می‌شود و گاهی نوشته نمی‌شود و به عهده‌ی خواننده یا شنونده است که صفت مشترک و مناسبی میان دو رکن اصلی پیدا کند.

مثال؟ زیر پایت گر بدانی حال مور همچو حال تست زیر پای پیل

(ز) تمثیل (ضرب المثل)

گاهی برای انتقال یک مفهوم به خصوص برای مردم عادی نویسنده یا گوینده مثالی تکراری و عامه فهم می‌آورد که در این صورت می‌گویند او از آرایه‌ی تمثیل استفاده کرده است.

مثال ۱؟ از مکافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید جو ز جو

توضیح : برای توضیح دادن درباره‌ی عاقبت هر کاری که به آن کار بستگی دارد.

مثال ۲؟ تو نیکی می‌کن و در دجله انداز که ایزد در بیابانت دهد باز

توضیح : اگر می‌خواهیم خوبی ببینیم باید به دیگران خوبی کنیم.

(ح) تشفیص (جان برفشی به اشیاء- آدم نمای)

همان طور که از نام این آرایه مشخص است نویسنده یا گوینده جایی که بخواهد غیرمستقیم مفهومی را تعریف یا نکوهش کند به جای انسان یا انسان‌ها از اشیاء یا جانوران یا ویژگی‌های انسانی استفاده می‌کند.

مثال؟ بلبل آهسته به گل گفت شبی که مرا با تو تمنّایی هست

من به پیوند تو یک رأی شدم گر ترا نیز چنین رأیی هست «پروین اعتصامی»

گاهی در این شیوهی بیان به خصوص در شعر دو موجود با یکدیگر به گفت‌وگو می‌پردازند که این گفت و گو «مناظره» نامیده می‌شود.

ب) سجع

در ادبیات فارسی از گذشته‌ی دور در «نثر» وقتی می‌خواستند نوشته و یا سخن دارای وزن بنویسند یا بگویند از سجع استفاده می‌کردند، یعنی از کلمه‌هایی که شبیه قافیه‌ی شعر هم‌وزن می‌باشند بهره می‌گرفتند.

مثال : «خداوندا، داغ تو دارم و بدان شادم، اما از «بود» خویش در فریادم. الهی شناخت تو ما را امان و لطف تو ما را عیان. الهی ضعیفان را پناهی مؤمنان را گواهی. چه بُود که افزایی و نکاهی؟!»

دارم / شادم / به فریادم

امان / عیان

پناهی / گواهی

افزایی / نکاهی

نکته امروزه نیز از «نثر مسجع» استفاده می‌شود و دو تن از مشهورترین نویسندگان تاریخ ادبیات فارسی ما که از سجع بهره گرفته‌اند عبارتند از:

- ۱) خواجه عبدا... انصاری (به نظر می‌رسد اولین نفری باشد که از سجع بهره برده‌است).
- ۲) سعدی (در گلستان به شکل بسیار واضح و گسترده از نثر مسجع بهره برده‌است).

۱- کدام بیت «مبالغه» دارد؟

- (۱) ز سنگ سپهدار و چنگ سوار
نیامد دوال کمر پایدار
- (۲) شود کوه آهن چو دریای آب
اگر بشنود نام افراسیاب
- (۳) به پیش سپه آمد افراسیاب
چو کشتی که موجش برآرد ز آب
- (۴) بود رستمش نام و بس سرکش است
که جنگ چون آب و چون آتش است

۲- در کدام گزینه از آرایه‌های ادبی انسان‌نمایی «تشخیص» استفاده نشده است؟

- (۱) زاگرس با گردنه‌های پر برف، هر بهار ایل بختیاری را به خود می‌خواند.
- (۲) در قدیم بعضی عقیده داشتند در هر درختی فرشته‌ای پنهان است.
- (۳) نمی‌دانم چند میلیون سال است که ریشه در خاک دارم.
- (۴) به کمک شاخ و برگ و ریشه‌ی خود از سرعت باد می‌کاهم.

۳- در بیت زیر کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟

- تا شام، نیفتاد صدای تبر از گوش شد توده در آن باغ، سحر هیمه‌ی بسیار
- (۱) تضاد (کلمه‌های مخالف) (۲) کنایه (۳) تناسب (۴) تشبیه

۴- در کدام بیت آرایه‌ی جان بخشی به اشیا دیده می‌شود؟

- (۱) آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت
روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار
- (۲) آن قصه شنیدید که در باغ، یکی روز
از جور تبر، زار بنالید سپیدار
- (۳) هر باغبان که گل به سوی برزن آورد
شیراز را دوباره به یاد من آورد
- (۴) گر رسد دشمنی برای وطن
جان و دل، رایگان بیفشانیم

۵- در کدام بیت زیر تشبیه وجود ندارد؟

- (۱) علم، چندان که بیشتر خوانی
چون عمل در تو نیست نادانی
- (۲) هر نسیمی که به من بوی خراسان آرد
چون دم عیسی در کالبدم جان آرد
- (۳) به منقارم آن سان به سختی گزید
که اشکم چو خون از رگ آن دم، جهید
- (۴) ای نام تو روییده به گلدان لبم
در مرحمت تو غوطه‌ور، روز و شبم

۶- در کدام بیت آرایه‌ی تضاد وجود دارد؟

- (۱) به دست آهن تفته کردن خمیر
به از دست بر سینه، پیش‌امیر
- (۲) عمر گران‌مایه در این صرف شد
تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا
- (۳) تن زنده والا به ورزشگی است
که ورزشگی، مایه‌ی زندگی است
- (۴) ناشناسی که به تاریکی شب
می‌برد شام یتیمان عرب

۷- در بیت زیر کدام آرایه وجود دارد؟

- (۱) جان بخشی به اشیا (۲) تشبیه (۳) ضرب‌المثل (۴) مبالغه
- دست در دامن مولا زد، در که علی بگذر و از ما مگذر

۸- با توجه به متن زیر کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) در متن مبالغه وجود دارد. (۲) در متن تشبیه وجود دارد.
- (۳) در متن مراعات نظیر (تناسب) وجود دارد. (۴) در متن جان‌بخشی وجود دارد.
- «زیرا که مرا دو گوش داده اند و یک زبان، یعنی دو چندان که می‌گویی، می‌شنو.»

۹- در کدام گزینه «تشبیه» مشاهده می‌شود؟

- (۱) جهانی بدین خوبی آراستی (۲) برگ درختان سبز در نظر هوشیار
- (۳) به گیتی، به از راستی، پیشه نیست (۴) دهقان چو تنور خود ازین هیمة برافروخت
- برون ز آن که یاریگری خواستی هر ورقش دفتری است، معرفت کردگار
- ز کژی بتر، هیچ اندیشه نیست بگریست سپیدار و چنین گفت دگر بار

۱۰- «گل، یکی دو پیرهن بیشتر ز غنچه پاره کرده است.» کنایه از چیست؟

- (۱) عمر بیشتر و سنّ بیش‌تر (۲) سختی‌های بیش‌تر
- (۳) عقل بیشتر (تجربه‌ی بیش‌تر) (۴) گلبرگ‌های بیش‌تر

۱۱- آرایه‌های ادبی تعیین شده در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ای صبا گر بگذری بر ساحل رود ارس (۲) در خاک طلب، بذر دعا کاشته ام
- (۳) جز دانش و حکمت نبود میوه‌ی انسان (۴) ز ورزش میاسای و کوشنده باش
- بوسه زن بر خاک آن وادی و مشکین کن نفس (آرایه جان بخشی)
- باران اجابت تو را می‌طلبم (تناسب)
- که بنیاد گیتی به کوشندگی است (تشبیه)
- ز ورزش میاسای و کوشنده باش (مبالغه)

۱۲- در بیت زیر کدام رکن تشبیه دیده نمی‌شود؟ «رکن = قسمت»

- (۱) مشبه (طرف اول) (۲) وجه شبه (دلیل شباهت)
- (۳) حرف تشبیه (ادات تشبیه) (۴) مشبه‌به (طرف دوم)
- بینداخت چون باد، خمّ کمند سر جادو آورد ناگه به بند

۱۳- با توجه به بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) کلمه‌های شب و روز و مه و سال تناسب دارند. (۲) در بیت کنایه‌ای از تنبلی و زحمت نکشیدن در زندگی وجود دارد.
- (۳) دو کلمه‌ی آسان و دشوار متضاد هستند. (۴) در بیت فوق شب و روز به کار دشوار تشبیه شده است.
- «آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت روز عمل و مزد، بُود کار تو دشوار»

۱۴- در کدام گزینه «مبالغه» وجود ندارد؟

- (۱) زمین بنده و چرخ یار منست (۲) دل شیر نر دارد و زور پیل
- (۳) ز بهر نیایش سر و تن بشست (۴) خروشید و جوشید و برکند خاک
- سر تاجداران شکار منست دو دستش به کردار دریای نیل
- یکی پاک جای پرستش بجست ز سَمّش زمین شد، همه چاک چاک

۱۵- در بیت زیر وجه شبه (دلیل شباهت) کدام گزینه است؟

هر نسیمی که به من بوی خراسان آرد چون دم عیسی در کالبدم جان آرد

- (۱) بوی خراسان مانند دم عیسی است.
- (۲) بوی خوش نسیم که از خراسان می آید
- (۳) بوی شهر خراسان
- (۴) نسیم خراسان مانند دم عیسی که به کالبد انسان مرده جان می بخشد زندگی بخش است.

۱۶- در کدام جمله «کنایه» به کار نرفته است؟

- (۱) من همیشه خوب می خوابم.
- (۲) او از انجام کار شانه خالی کرد.
- (۳) آدم گستاخ پا تو کفش همه می کند.
- (۴) شخص زرنگ دم به تله نمی دهد.

۱۷- «کارد به استخوان رسیدن» کنایه از چیست؟

- (۱) مجروح گردیدن
- (۲) در مشکلی گرفتار شدن
- (۳) عصبانی شدن به دلیل فشار بیش از حد
- (۴) به سختی مریض شدن

۱۸- در مورد بیت زیر کدام گزینه صحیح تر است؟

«برق چون شمشیر برآن پاره می کرد ابرها را تندر دیوانه، غرآن مشّت می زد ابرها را»

- (۱) برق به شمشیر تشبیه شده است.
- (۲) صدای برق به مشّت تشبیه شده است.
- (۳) در مصرع دوم ادات تشبیه ذکر نشده است.
- (۴) هر سه گزینه صحیح هستند.

۱۹- در ضرب المثل «زخم زبان بدتر از زخم شمشیر است». کدام نکته مشهود است؟ (مشهود = آشکار)

- (۱) مبالغه
- (۲) مقایسه
- (۳) مناظره
- (۴) مجادله (بحث)

۲۰- در کدام گزینه، تشخیص (آدم نمایی) وجود ندارد؟

- (۱) باد گویی بر تن درختان تازیانه می زد.
- (۲) غنچه با دل گرفته، گفت: زندگی لب ز خنده بستن است.
- (۳) گر از عهد خردیت یاد آمدی که بیچاره بودی در آغوش من
- (۴) جاودان زی، ای زبان دانش و فرزانیگی تا به گیتی، نور بخشد آفتاب خاوری

۲۱- کنایه تنها در گزینه ی مشاهده نمی شود.

- (۱) نمانید ناکنده جایی ز باغ
- (۲) به گاو آهن و بیل کردند زود
- (۳) نابرده رنج گنج میسر نمی شود
- (۴) گریه دل را آبیاری می کند
- (۱) بگیرد از آن گنج هر جا سراغ
- (۲) هم این جا، هم آن جا و هر جا که بود
- (۳) مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد
- (۴) خنده یعنی این که دل ها زنده است

۲۲- در کدام گزینه هم «تناسب» و هم «جان‌بخشی به اشیا» دیده می‌شود؟

- (۱) دست در دامن مولا زد، در
 - (۲) شبروان مست ولای تو علی
 - (۳) نکردی در این روز، بر من جفا
 - (۴) به سختی دهد مرد آزاده تن
- که علی بگذر و از ما مگذر
جان عالم به فدای تو علی
که تو شیرمردی و من پیرزن
که ورزندگی، مایه‌ی زندگی است

۲۳- درباره‌ی بیت‌های زیر کدام گزینه ناصحیح است؟

خندید براو شعله، که از دست که نالی
آن شاخ که سر برکشد و میوه نیارد

ناچیزی تو، کرد بدین گونه تو را خوار
فرجام، به جز سوختنش نیست سزاوار

- (۱) در بیت اول آرایه‌ی جان‌بخشی وجود دارد.
- (۲) در بیت اول دو کلمه‌ی متضاد وجود دارد.
- (۳) در بیت دوم آرایه‌ی تناسب وجود دارد.
- (۴) در بیت ها آرایه‌ی مبالغه دیده می‌شود.

۲۴- در کدام گزینه، شاعر از «جان‌بخشی» بهره نگرفته است؟

- (۱) گفتش تبر آهسته که جرم تو همین بس
 - (۲) بی تو در کلبه‌ی گدایی خویش
 - (۳) گل به خنده گفت: زندگی شکفتن است.
 - (۴) شب شنفته است مناجات علی
- کاین موسم حاصل بُود و نیست تو را بار
دلبری برگزیده‌ام که مپرس
جوشش چشمه‌ی عشق ازلی

۲۵- در شعر زیر کدام آرایه‌ی ادبی به کار رفته است؟

بخندند بر من مِهانِ جهان
از این بچه در آشکار و نهان

- (۱) تشبیه
- (۲) جان‌بخشیدن به اشیا
- (۳) تضاد
- (۴) مبالغه

۲۶- «زیر پایم علف سبز شد» کنایه از چیست؟

- (۱) به سختی راه رفتن
- (۲) خسته شدن
- (۳) سردرد گرفتن
- (۴) انتظار بسیار

۲۷- در بیت زیر شاعر در چه چیزی مبالغه کرده است؟

سپهدار چون پیش لشکر کشید
یکی ژرف دریای بی بُن بدید

- (۱) در قدرتمندی افراد لشکرش
- (۲) در قدرت و عظمت خود سپهدار
- (۳) در زیاد بودن تعداد افراد لشکرش
- (۴) در بلندی دریای مقابل روی لشکرش

۲۸- در بیت زیر چه آرایه‌ای به کار رفته است؟

گشاده است بر ما، در راستی
چه کوبیم خیره، درِ کاستی

- (۱) کنایه
- (۲) مبالغه
- (۳) جان‌بخشی
- (۴) ضرب‌المثل

۲۹- تنها درباره‌ی یکی از گزینه‌ها «آرایه‌های ادبی» صحیح بیان نشده است و آن گزینه‌ی می‌باشد.

- (۱) به گیتی، به از راستی، پیشه نیست
 - (۲) خرد را تو روشن بصر کرده‌ای
 - (۳) آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی
 - (۴) ای به هنر، سرمه‌ی چشم جهان
- ز کژی بتر، هیچ اندیشه نیست
چراغ هدایت تو بر کرده‌ای
اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار
خاکِ هنرخیز من ای اصفهان
- (تضاد)
(جان‌بخشی به اشیا)
(تناسب)
(مبالغه)

۳۰- کدام گزینه آرایه‌ی ادبی مشخص شده را دارد؟

- (۱) تنم را فرش کردم تا بتازد دلم را نذر کردم تا بیاید
(۲) مگر خردی فراموش کردی که درشتی می‌کنی؟
(۳) ناشناسی که به تاریکی شب می برد شام یتیمان عرب
(۴) شبروان مست ولای تو علی جان عالم به فدای تو علی

۳۱- کدام بیت «تشبیه» را در بر نمی‌گیرد؟

- (۱) کلماتی چو دُرّ آویزه‌ی گوش مسجد کوفه هنوزش مدهوش
(۲) جبریل و ملائک مقرب ذکر تو کند در آسمان‌ها
(۳) بزد تیغ و بنداخت از بر سرش فروریخت چون رود خون از برش
(۴) همچو من ای دوست، سرای بی‌ساز جایگه توش و نوایی بساز

۳۲- کدام بیت «جان بخشی» ندارد؟

- (۱) گل دو سه روزی است تو را می‌همان می بردش فتنه‌ی باد خزان
(۲) مور بدو گفت بدین‌سان جواب: غافل، ای عاشق بی صبر و تاب
(۳) سحر بلبل حکایت با صبا کرد که عشق روی گل با ما چه‌ها کرد
(۴) کوچه پر از عابر است بر لب آن‌ها سلام

۳۳- در بیت زیر چه آرایه‌ای موجود است؟

فارسی را پاس می‌داریم، زیرا گفته‌اند: «قدر زر، زرگر شناسد، قدر گوهر گوهری»

- (۱) تلمیح (۲) تشبیه (۳) مبالغه (۴) ضرب‌المثل

۳۴- در کدام بیت آرایه‌ی تلمیح وجود دارد؟

- (۱) سخن ماند از تو همی یادگار سخن را چنین خوار مایه مدار
(۲) یکی کوه بُد نامش البرز کوه به خورشید نزدیک و دور از گروه
(۳) خوشا آنان که الله یارشان بی به حمد و قل هو الله کارشان بی
(۴) پیش پای او به رسم پیشواز ابر با رنگین‌کمان، پل می‌زند

۳۵- با توجه به آرایه‌ی مطرح شده در مقابل هر بیت، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) چه گویم که این بچه‌ی دیو کیست پلنگ دو رنگ است یا خود پری است
(۲) گر از عهد خردیت یاد آمدی که بی‌چاره بودی در آغوش من
(۳) وگر صد باب حکمت پیش نادان بخوانی، آیدش بازیچه در گوش
(۴) مگوی انده خویش با دشمنان که لاجول گویند شادی‌کنان

۳۶- تضاد در کدام گزینه مشاهده نمی‌شود؟

- (۱) روز نشاط است، گه کار نیست وقت غم و توشه‌ی انبار نیست
(۲) خندید برو شعله، که از دست که نالی ناچیزی تو، کرد بدین‌گونه تو را خوار
(۳) نکردی در این روز بر من جفا که تو شیرمردی و من پیرزن
(۴) چه خوش گفت زالی به فرزند خویش چو دیدش پلنگ‌افکن و پیل تن

- (تضاد)
(تشبیه)
(کنایه)
(تلمیح)

۳۷- کدام یک از بیت‌های زیر «تلمیح» ندارد؟

- (۱) خداوند بخشنده‌ی دستگیر
- (۲) عشق‌بازی که هم‌آغوش خطر
- (۳) نگویند از سر بازیچه حرفی
- (۴) خوشا آنان که الله یارشان بی
- کریم خطابخش پوزش‌پذیر
- خفت در جایگه پیغمبر
- کزان پندی نگیرد صاحب هوش
- به حمد و قل هو الله کارشان بی

۳۸- کدام گزینه «تلمیحی» از مفاهیم قرآنی با خود دارد؟

- (۱) الهی بر همه چیز بینایی
- (۳) مشورت نکردن در کارها ضعیف‌رایی باشد.
- (۲) باز به گردون رسید ناله‌ی هر مرغ‌زار
- (۴) قرآن به تواضع و مهربانی با پدر و مادر تأکید می‌کند.

۳۹- در بیت زیر کدام آرایه وجود ندارد؟

- «آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار»
- (۱) تضاد
 - (۲) تلمیح
 - (۳) تشبیه
 - (۴) تناسب

۴۰- در کدام گزینه‌ی زیر «جان‌بخشی به اشیا» وجود ندارد؟

- (۱) تو به ژاله امر کردی
- (۲) بدان جای، سیمرغ را لانه بود
- (۳) ز نادان بنالد دل سنگ و کوه
- (۴) تو به گوش ابر خواندی
- که به برگ گل نشیند
- که آن خانه از خلق بیگانه بود.
- ازیرا ندارد بر کس شکوه
- که از آسمان ببارد

۴۱- بیت زیر چه آرایه‌ای را دربر می‌گیرد؟

- «به تنها یکی کینه ور لشکرم به رخس دل‌اور زمین بسپرَم»
- (۱) تضاد
 - (۲) مبالغه
 - (۳) انسان‌نمایی (تشخیص)
 - (۴) سجع

۴۲- کدام بیت تشبیه ندارد؟

- (۱) پی افکندم از نظم کاخی بلند
- (۲) علم بال است مرغ جانت را
- (۳) از تیغ کوه تا لب دریا کشیده‌اند
- (۴) چو خود را به چشم حقارت بدید
- که از باد و باران نیابد گزند
- بر سپهر او برد روانت را
- فرشی کِش^۱ از بنفشه و سبزه است تار و پود
- صدف در کنارش به جان آفرید

۴۳- با توجه به بیت‌های زیر، آرایه‌ای که مشاهده نمی‌شود، کدام است؟

- «چون گشت زمین ز جور گردون بنواخت ز خشم بر فلک مشت»
- سرد و سیه و خموش و آوند^۲ آن مشت تویی تو ای دماوند

- (۱) تشبیه
- (۲) تشخیص
- (۳) تناسب
- (۴) مبالغه

۱. کِش: که آن را

۲. آوند: ساکت و بی‌رو

۴۴- شما در ابیات زیر کدام یک را مشاهده نمی‌کنید؟

برزگری پند به فرزند داد
هرچه کنی کشت همان بدروی
کای پسر، این پیشه پس از من تورااست
کار بد و نیک چو کوه و صداست

(۱) تضاد (طباق) (۲) کنایه (۳) تشخیص (۴) تشبیه

۴۵- در کدام مصراع «جان بخشی به اشیا» دیده نمی‌شود؟

(۱) تو به آفتاب گفתי به زمین قدم گذارد
(۲) تو در آن زمان که نامی ز جهان نبود، بودی
(۳) به گیاه تشنه گفתי که از آب آن بنوشد
(۴) به خزان اجازه دادی که گل از چمن بچیند

۴۶- در کدام گزینه «کنایه» به کار نرفته است؟

(۱) در ورزشگاه، جای سوزن انداختن نبود.
(۲) شال و کلاه می‌کنند و به ایران می‌آیند.
(۳) دستت را از جیب بیرون بیاور.
(۴) باید سر در گوش خودم می‌گذاشتم.

۴۷- آرایه‌ی بیان‌شده در کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) دست در دامن مولا زد در
(۲) به فصل خزان در نبینی درخت
(۳) قضا خلعتی نامدارش دهد
(۴) این زندگی حلال کسانی که همچو سرو
(آدم‌نمایی)
(مراعات نظیر)
(مبالغه)
(تشبیه)

۴۸- «کنایه» در کدام گزینه نیست؟

(۱) وقت تنگ بود
(۲) گر بر سر نفس خود امیری مردی
(۳) خود را برای خاک شدن آماده کرده بود.
(۴) پهلوان دور از همه روی تخته سنگی نشست.

۴۹- «عناصر زیبایی سخن» در مورد کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) این دغل دوستان که می‌بینی
(۲) بد اندیش بسیار و گر اندکی است
(۳) آهو نیامد، دل‌نگران شدند و به زاغ گفتند بر هوا پرواز گیرد.
(۴) گفت گوگرد پارسی خواهم بردن به چین که شنیدم عظیم قیمتی دارد.
(تمثیل)
(طباق)
(انسان‌نمایی)
(مبالغه)

۵۰- کدام بیت آرایه‌ی ادبی مشخص‌شده را ندارد؟

(۱) درشتی ز کس نشنود نرم‌گوی
(۲) آن یکی نحوی به کشتی درنشت
(۳) گرم شو از مهر و ز کین سرد باش
(۴) آن دم صبح قیامت تأثیر
(آدم‌نمایی)
(تناسب)
(طباق)
(تشخیص)

۵۱- کدام یک از عناصر زیبایی سخن در بیت زیر به کار رفته‌است؟

بمان آباد و فرخ‌روز و شیرین‌کام و روشن‌دل
که ایران مهد دانش‌هاست نپسندند ویرانش

(۱) تلمیح (۲) تمثیل (۳) مبالغه (۴) تضاد (طباق)

۵۲- شعر یا نوشته‌ای که عناصر تخیل در آن به کار رفته باشد، خیال‌انگیز و دارای زیبایی ادبی است. آرایه‌های ادبی تعیین شده در کدام گزینه نادرست است؟

(۱) ای دیو سپید پای در بند	ای گنبد گیتی، ای دماوند	(شخصیت‌بخشی و تشبیه)
(۲) گرم شو از مهر و ز کین سرد باش	چون مه و خورشید، جوانمرد باش	(تشبیه و تضاد)
(۳) در نومیدی بسی امید است	پایان شب سیه سپید است	(تضاد و ضرب‌المثل)
(۴) این تناول که کشید از غم هجران بلبل	تا سراپرده‌ی گل نعره‌زنان خواهد شد	(تضاد و شخصیت‌بخشی)

۵۳- بیتی که «جان‌بخشی» ندارد، کدام است؟

(۱) دریاقلی! رکاب بز، یا علی بگو	چشم انتظار همت تو، دین و میهن است
(۲) گل به خنده گفت: زندگی، شکفتن است.	
(۳) ای صبا گر بگذری بر ساحلِ رود ارس	بوسه زن بر خاک آن وادی و مُشکین کن نفس
(۴) هر باغبان که گل به سوی برزن آورد	شیراز را دوباره به یاد من آورد

۵۴- در دو بیت زیر کدام صنعت ادبی (آرایه) به چشم نمی‌خورد؟

ای نام تو روییده به گلدان لبم	در مرحمت تو غوطه‌ور، روز و شبم
در خاک طلب، بذر دعا کاشته‌ام	باران اجابت تو را می‌طلبم
(۱) کنایه	(۲) تضاد (طباق)
(۳) تشبیه	(۴) تمثیل (ضرب‌المثل)

۵۵- «تشبیه» تنها در گزینه‌ی وجود دارد.

(۱) ز دانش در بی‌نیازی بجوی	وگر چند سختیت آید به روی
(۲) به دانش گرای و بدو شو بلند	چو خواهی که از بد نیایی گزند
(۳) به از نیکی اندر جهان کار نیست	دو صد گفته چون نیم کردار نیست
(۴) چو خواهی که نامت بُود جاودان	مکن نام نیک بزرگان نهان

۵۶- کدام گزینه آرایه‌ی ادبی تضاد ندارد؟

(۱) تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا	(۲) آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت
(۳) همیشه بر و بومش آباد باد	(۴) همه آفریدست بالا و پست

۵۷- در کدام گزینه عنصر ادبی تشخیص به کار نرفته است؟

(۱) برگ درختان سبز در نظر هوشیار	(۲) شب ز اسرار علی آگاه است
(۳) تو به آفتاب گفتی	(۴) از جور تبر، زار بنالید سپیدار

۵۸- با توجه به جمله‌های: «فتاد از پای، کرد از عجز فریاد»، «بینداخت چون باد خم کمند»، «زبان سرخ، سر سبز می‌دهد بر باد»

ترتیب عناصر ادبی در کدام گزینه درست است؟

(۱) مبالغه، کنایه، ضرب‌المثل	(۲) کنایه، ضرب‌المثل، مبالغه
(۳) کنایه، مبالغه، ضرب‌المثل	(۴) ضرب‌المثل، مبالغه، کنایه
۵۹- در بیت «روشن و گرم و زندگی پرداز	آسمان مثل یک تبسم شد» آرایه‌ی نوشته شده است.
(۱) تشخیص	(۲) تشبیه
(۳) تمثیل	(۴) تلمیح

۶۰- در هر آرایه‌ی تشخیص، به طور حتم از مفهوم آرایه‌ی استفاده شده است.

(۱) تمثیل	(۲) مبالغه
(۳) تناسب	(۴) تشبیه